

CERAMICA DE MARGINEA –TEHNOLOGII TRADITIONALE

Lica BRATEAN, lect.univ.dr.ing., UTCB – DPPD
Daniela GHERASIM, prof, Școala „M.Sadoveanu”Grănicești, jud Suceava

Abstract. This paper presents the traditional technique of black pottery of the edge. Educating youth in the direction of knowledge, protection and conservation of the tradition, the habits and the Romanian people's crafts is a fundamental problem of the present and of the future. If we succeed to share life, children love traditions and traditional crafts, future generations will benefit from this and will be able to be kept unaltered.

1. INTRODUCERE

Lucrarea de față are menirea de a forma la generația tânără respectul pentru trecutul generator al unei uriașe culturi moștenite, pe care avem obligația morală de a o transmite, dar și de a ne pregăti pentru o societate nouă, prin păstrarea și perpetuarea într-o formă autentică a străvechilor îndeletniciri de modelare manuală a lutului argilos în scopul fabricării vaselor. Olaritul ocupă un loc deosebit în cadrul culturii populare prin diversitatea produselor, varietatea formelor cât și prin specificul ornamental și cromatic, constituind unul din elementele cu o puternică capacitate demonstrativă referitoare la prezența și permanența tradițiilor, pretutindeni, în spațiul locuit de români . Arderea, una din fazele importante de prelucrare, a diversificat produsele. Astfel, arderea completă, o dată sau de două ori, a creat o ceramică roșie sau albă, arderea incompletă, o ceramică neagră mai puțin răspândită.

Ca meșteșug tradițional în comuna Marginea , *olaritul*, *ceramica neagră* datează din neolitic, fiind identificat în cadrul culturii Horodiștea- Foltești, cunoscută la geto-daci. [1]

Aici se modelează manual lutul argilos în scopul fabricării vaselor cu întrebuințare casnică pentru gătit sau pentru prelucrarea laptelui și diverse alte forme ornamentale.

Ceramica produsă aici este unică pe plan internațional prin culoarea neagră rezultată în urma arderii, precum și prin modelarea unor forme specifice tradiționale.

Tehnica de prelucrare cea mai răspândită a fost modelarea la roată, atât pentru ceramica de uz cât și pentru cea decorativă.

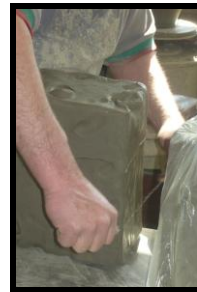
Ea se mai întâlnește astăzi numai în atelierele de olărit de la Marginea, jud. Suceava, unde se modelează manual lutul argilos în scopul fabricării vaselor cu întrebuințare casnică pentru gătit sau pentru prelucrarea laptelui și diverse alte forme ornamentale.

II PROCESUL TEHNOLOGIC

În prezent operația tehnologică de prelucrare a lutului a căpătat o nouă formă. Lutul este prelucrat (fig.1) cu ajutorul mașinilor industriale și livrat de către furnizori gata împachetat și pregătit pentru modelare.

Fig.1 Lut preparat și împachetat

Fig. 2 Tăierea lutului cu sârma²

Olarul despachetează lutul, și-l taie cu sârma feliuțe de diferite dimensiuni în funcție de mărimea vaselor ce vor fi modelate(fig.2). Fiecare felie se bate pentru a-și recăpăta proprietățile, făcându-se boțurile, ce sunt așezate pe masa olarului pentru a fi modelate.(fig.3)

Fig.3 Baterea feliilor de lut și așezarea lor pe masa olarului

II 1 MODELAREA LUTULUI

Modelarea lutului parcurge mai multe faze, care se succed cu repeziune.

Olarului ii trebuie îndemânare și forță, pentru ca formarea vasului să nu depășească, în timp, câteva minute și să apuce pasta să se usuce.

Roata este unealta principală a olarului formată din două discuri, unul mic sus numit roțiță, altul mare jos numit roată, unite printr-un ax vertical numit fus (fig. 4).

Se începe cu trântirea boțului pe roțița de sus, iar roata de jos este mișcat de olar, imprimându-i cu piciorul o viteză de rotație apreciabilă. Se umezesc mâinile după care se strânge boțul în mâini. În acest timp boțul crește în înălțime și capătă o formă net conică(fig.5).

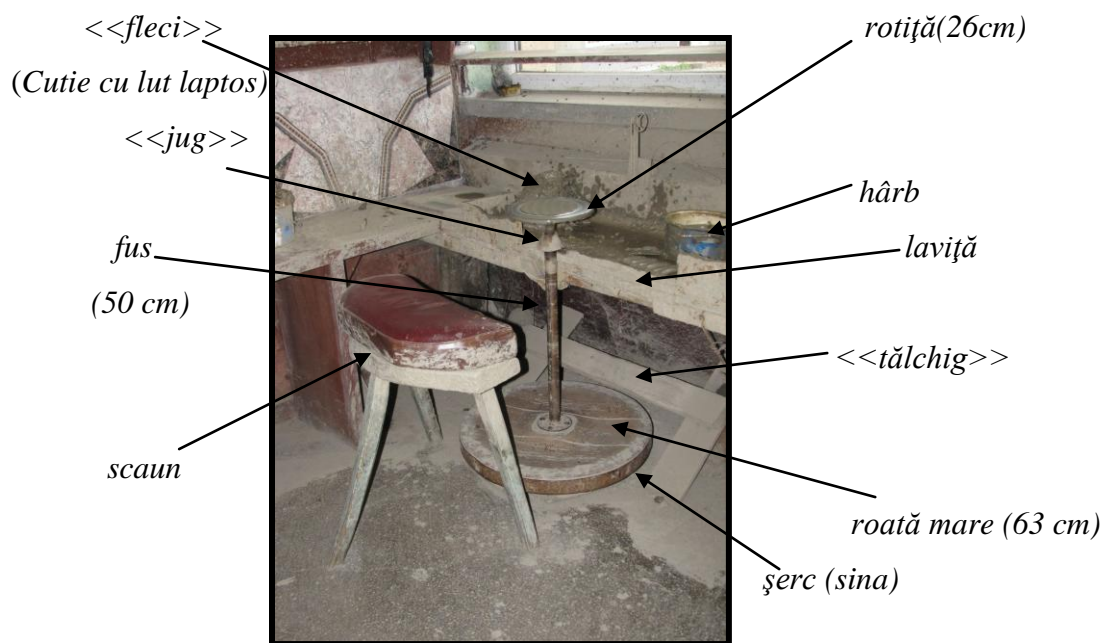

Fig. 4 Roata olarului ²

Fig.5 Trântirea si strângerea boțului

Cu degetele mari puse în vârful conului, se apasă în jos astfel încet, încet, conul se micșorează, dar crește în circumferință, având o scobitură la mijloc, seamănând cu o căciulă căreia i s-a apăsat ușor fundul. În această fază lutul a devenit în mâna olarului ca o plăcintă, iar prin apăsarea cu degetele mari, îi face un fund- fundul oalei. (fig. 6).

Fig.6 modelarea fundului

Ridicându-l treptat în sus, ținând mâna stângă înăuntru vasului, iar pe cea dreaptă la exterior, olarul formează pereții vasului, ce seamănă cu un cilindru cu buzele ușor răsfrânte (fig.7). Prin apăsare, vasul este strâns la gură și devine mai strâmt, în această fază vasul seamănând cu un borcan de sticlă.

Fig.7 formarea peretilor

Apăsând cu degetele pe dinăuntru și contrapunând pe dinafară degetele de la mâna dreaptă, spre a nu se sparge peretele vasului, se procedează la umflarea vasului, de jos în sus (facerea burduvului) întrezărindu-se forma pe care o va avea vasul.(fig.8)

Fig.8 Formarea burduvului

Olarul recurge pentru prima dată la unealta numită fachieș (pieptene). Ținând fachieșul în mâna dreaptă, el începe să apese cu degetele de la fund în sus spre gură și dinăuntru în afară, contrapunând doar presiunea fachieșului, oala luând încet forma definitivă (fig.9). Olarul repetă faza cu fachieșul,dându-i o formă mai umflată, adică făcându-i definitiv *burduvul*.

Fig.9 Prelucrarea finala burduv

După modelarea formei urmează ultima fază a acestui proces, aplicarea torții sau *torțale* dacă are două. Aceste torți sunt făcute din timp, dintr-un boț de lut și așezate pe laviță în dreapta roțiței pe care stă oala. Luând toarta de pe laviță, olarul o udă bine și o trage printre degete, până îi dă o grosime potrivită. O îndoaie peste arătătorul stâng și cu ajutorul degetelor de la mâna dreaptă *lipește* toarta de buza oalei, iar apoi, după ce mai lățește capătul rămas, îl lipește și de *burduv*.

Cu degetul mare drept, sau stâng, netezește toarta la ambele capete lipite, potrivește buza oalei învârtind eventual roata, astupă vreo adâncitură ce se observă pe fața oalei, astfel oala este gata. (fig.10)

Fig.10 aplicarea tortitei

Oala astfel făcută se desprinde, taie oala, cu ajutorul sârmei, ținută de capete cu ambele mâini și care este împinsă dinspre olar spre oală.

II 3 TEHNICA IMPRIMĂRII

Prin imprimare, se realizează cu ajutorul unui corp ascuțit numit roțiță pe vasul crud imediat ce a fost făcut, motive geometrice: linia continuă – simplă sau în benzi; linia frântă în zigzag; liniile paralele verticale; linia punctată; zimții („triunghiuri repetate”); linii vălurite; cercuri; spirale; romburi; etc. (fig.11) apoi se lustruiesc

Fig.11 Imprimarea(incizarea)

Fig.12 Lustruirea vaselor

II 3 ARDEREA

Se realizeaza arderea in cuptor ingropat (fig.11)

Fig.11 Așezatul vaselor în cuptor, arderea scoaterea și curățirea vaselor

II4 VALORIFICARE

Magazinul cu produse și câteva exemplare de oale (fig.13)

*Fig.13 Oale de sarmale*³

III EDUCATIA TEHNOLOGICA

Educarea tinerilor în direcția cunoașterii, protejării și conservării tradiției, obiceiurilor și meșteșugurilor neamului românesc este o problemă fundamentală a prezentului și totodată a viitorului. Dacă vom reuși să le insuflăm copiilor dragostea de tradiții și meșteșugurile tradiționale, generațiile viitoare vor beneficia de acestea și vor putea fi păstrate nealterate.

A-l face pe elev să intre în esența lucrurilor și a fenomenelor înseamnă a-l ajuta să își găsească răspuns la întrebările pe care i le provoacă contactul cu toate inovațiile din toate domeniile inclusiv din tradiția noastră românească, care este foarte bogată.

Prin vizita făcută cu elevii la Atelierul de Olărit, unde se produce celebra ceramică neagră de la Marginea au fost fascinați de această frumoasă artă a olăritului. Au fost vrajiti de magia acelei meserii „să lucrezi pământul, făcând din asta o artă!”

Lucrarea prezintă tehnici tradiționale de obținere a produselor din ceramica neagră de Marginea, Educarea tinerilor în direcția cunoașterii, protejării și conservării tradiției, obiceiurilor și meșteșugurilor neamului românesc este o problemă fundamentală a prezentului și totodată a viitorului. Dacă vom reuși să le insuflăm copiilor dragostea de tradiții și meșteșugurile tradiționale, generațiile viitoare vor beneficia de acestea și vor putea fi păstrate nealterate.

Fig.14 Imagini cu vizita elevilor ²

Bibliografie

- [1] Gheorghe Iordache, Ocupatii traditionale pe teritoriul Romaniei, Editura:Academiei Romane,Bucuresti 1996, pag 9-10
- [2] Gherasim Daniela , arhiva personala, 2010
- [3] <http://ceramica-neagra-marginea.ro/imagini/fotografii/olărit/>